LEGEARTIS
ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

ISSN 2406-1085
Број 74 / новембар 2018.

ING-PRO

3 DECENIJE
S NAMA NEMA LUTANJA

ИЗДВАЈАМО:

Шта доноси Уредба о начину и условима за отпочињање обављања комуналних делатности?

Институт одлагања кривичног гоњења – опортунитет у пракси

Одредбе којима се спречава корупција у јавним набавкама и брига о реализацији уговора о јавним набавкама

Осврт на законску регулативу онлајн-маркетинга у Републици Србији

Инспекцијска контрола стицања и располагања средствима која јединице локалне самоуправе стичу из изворних и уступљених прихода

Одговорност путара за штету – преглед судске праксе

www.propisiupraksi.rs • www.legeartis.rs

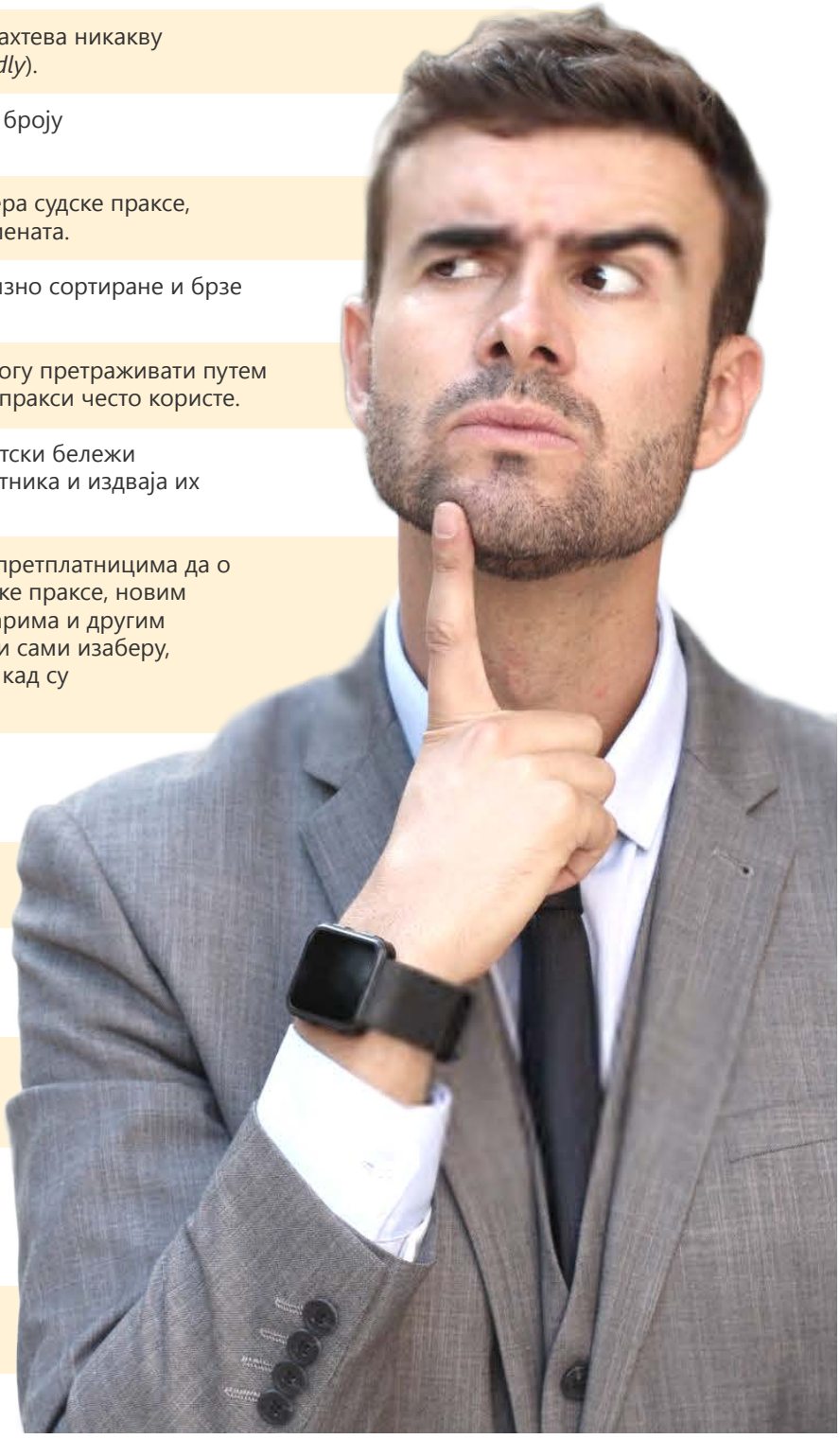
ЈАВНЕ НАБАВКЕ • РАДНО ПРАВО • ГРАЂАНСКО ПРАВО • ПРИВРЕДНО ПРАВО • УПРАВНО ПРАВО • КРИВИЧНО ПРАВО

ИНГ-ПРО

Зашто баш PROPISI.NET?

- Зато што је прегледан и једноставан и не захтева никакву специјалну обуку за коришћење (*user friendly*).
- Зато што је могућ приступ неограниченом броју докумената у току претплате.
- Зато што има највећи број прописа, примера судске праксе, правних мишљења, модела и других докумената.
- Зато што има претраживач који даје прецизно сортиране и брзе резултате претраге.
- Зато што се документа – прописи и др. – могу претраживати путем одговарајућих синонима који се у правној пракси често користе.
- Зато што је једини на тржишту који аутоматски бележи најпрегледаније документе сваког претплатника и издваја их на почетној страни.
- Зато што има мејл-сервис који омогућава претплатницима да о новим прописима, новим примерима судске праксе, новим правним мишљењима и стручним коментарима и другим документима из области које претплатници сами изаберу, буду информисани путем мејла истог дана кад су објављени у бази.
- Зато што ради са било ког рачунара на интернету, без икакве инсталације, а подржава рад и у интранет окружењу.
- Зато што је увек ажуран (не захтева ажурирање од стране претплатника).
- Зато што су текстови докумената и интерфејс доступни на ћирилици или латиници.
- Зато што се једним кликом могу ископирати текстови у *Word* или *PDF* формату.
- Зато што има најсвеобухватнију и највећу базу судске праксе, са разгранатом структуром по одговарајућим правним гранама и правним институтима.
- Зато што се из текста прописа једним кликом приступа повезаним документима.
- Зато што се приликом претраживања појмова добијају већ понуђени резултати.

WWW.PROPISI.NET

ИНГ-ПРО

LEGEARTIS ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

www.legeartis.rs

ISSN 2406-1085
Година VI, број 74, НОВЕМБАР 2018.

Оснивач и издавач:
ИНГ-ПРО
Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Веле Нигринове 16а

За оснивача и издавача:
Горан Грчић и Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник Редакције:
Јован Матијашевић

Главни и одговорни уредник часописа:
Ана Фулетин

Сарадници:
Весна Филиповић
Дејан Обренић
Драгана Марчетић
Драгана Станковић Николић
Драган У. Калаба
Јасмина Вранић
Никола Пантелић
Петар Мијатовић
Саво Малешић
Слободанка Келечевић

Технички уредник:
Милена Станковић

Лектура:
Милица Радованчев

Графичка припрема:
Мирослав Арамбашић

Штампа:
Digital art, Београд

Редакција:
Веле Нигринове 16а, 11000 Београд
тел: +381 11 2836-890
факс: +381 11 2836-474
имејл: redakcija@legeartis.rs

Часопис излази једанпут месечно (10 бројева и 1 двоброј у оквиру годишње претплате).

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

34

LEGE Artis : прописи у пракси / главни и одговорни уредник Ана Фулетин. - [Штампано изд.] . - Год. 3, бр. 25 (окт. 2014)- . - Београд : ИНГ-ПРО, 2014- (Београд : Digital art). - 28 cm

Месечно. - Наслов лат., текст ћир.. - Преузима нумерацију електронског издања. - Друго издање на другом медијуму: Lege Artis (Online) = ISSN 2334-6140
ISSN 2406-1085 = Lege Artis (Штампано изд.)

Поштовани претплатници,

*Корупшивне радње се, као потенцијална опасност, појављују у свим фазама у јавним набавкама, па се у оквиру рубрике **Јавне набавке** бавимо применом антикорупшивних одредби у пракси. У истој рубрици дат је и приказ инспекцијске контроле стицања и располагања средствима која јединице локалне самоуправе стичу из изворних и уступљених прихода.*

*Део рубрике **Грађанско право** посвећен је парницама за накнаду шшете настале коришћењем јавног пута, које су све чешће у судској пракси. Такође у оквиру ове рубрике анализирамо могућности и специфичности промета бесправних објеката.*

*У дужем временском периоду јавна тужилаштва део својих предмета окончавају применом института одлагања кривичног гоњења, што је размотрено у рубрици **Кривично право**, а ту је и текст о судској пракси везаној за кривично дело скидање и повреда службеног печата и знака из чл. 327. КЗ-а.*

*Одговоре на питања који су то законски услови које привредни субјект треба да испуни како би своју делатност обављао на интернету и какву заштиту у том смислу уживају потрошачи могу се пронаћи у рубрици **Унакрсни поглед**.*

Скрећемо пажњу и на текст у ком се анализира Уредба о начину и условима за отпочињање обављања комуналних делатности.

*Поред наведених, ту су и други текстови из области радног право, привредног право и других области, као и наше сталне рубрике **Портал читалаца, Календар правних аката и Регистар прописа донетих између два броја**.*

*Осим у штампаном издању, овај часопис је доступан и у електронском облику, на интернет адреси **www.legeartis.rs**.*

Редакција

Будимо на вези

Часопис *Lege Artis – ПРОПИСИ У ПРАКСИ* отворен је за сва ваша питања, мишљења, конструктивне предлоге, похвале и критике. Можете их упутити ауторима текстова или на имејл редакције часописа **redakcija@legeartis.rs**

Пратите нас:

- **www.legeartis.rs**
- **www.propisi.net**
- **www.ingpro.rs**
- **www.facebook.com/IngProLegeArtis**

Календар важења правних аката

У овој рубрици доносимо преглед прописа који током овог месеца престају да важе (у целости или у делу), односно који одложено ступају на снагу и/или се одложено примењују у целости или у делу:

...пасоша, дипломатског пасоша и ...ик о измени Правилника о обрасцу..., бр. 9/16 од 5. 2. 2016. године, а ступио ...ца, објављен у „Сл. гласнику ... године

– примењује се од 13. маја 2016. године

● Закон о изменама и допунама Закона о поморској пловидби, објављен у „Сл. гласнику РС", бр. 18/15 од 13. 2. 2015. године, а ступио је на снагу 21. 2. 2015. године

– одредбе члана 16. ст. 6. и члана 20. овог закона примењиваће се од 1. јуна 2016. године

● Правилник о измени и допуни Правилника о реглоскопима, објављен у „Сл. гласнику РС", бр. 49/15 од 5. 6. 2015. године, а ступио је на снагу 13. 6. 2015. године

– одредба члана 2. овог правилника важи до 1. јуна 2016. године

● Закон о енергетици, објављен у „Сл. гласнику РС", бр. 145/14 од 29. 12. 2014. године, а ступио је на снагу 30. 12. 2014. године

– одредбе члана 98. ст. 1. тач. 1) до 3), члана 99. и члана 225. ст. 1. тач. 1) до 3) и члана 225. ст. 4. овог закона се примењују од 1. јуна 2016. године

● Закон о потврђивању Европске оквирне конвенције о прекограничној сарадњи између територијалних заједница или власти, објављен у „Сл. гласнику РС – Међународни уговори", бр. 2/16 од 8. 2. 2016. године

– Конвенција ступа на снагу 16. јуна 2016. године

● Закон о потврђивању Амандмана на Конвенцију о процени утицаја на животну средину у прекограничном контексту, објављен у „Сл. гласнику РС – Међународни...

КАЛЕНДАРИ...

- ВАЖЕЊА ПРАВНИХ АКАТА
- ДОГАЂАЈА

СУДСКА ПРАКСА И СЛУЖБЕНА МИШЉЕЊА

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

Недостојност за наслеђивање

У склопу сасвим новог формата овог броја можете пратити у нашем часопису доносећи неке карактеристичне случајеве из судске праксе, а ко... недостојност за наслеђивање.

...остојност за наслеђ... РС", бр. 46/95, 101/03 – Одлука УС РС и 6/15)

...лан 4.

Не може наследити на основу закона... штања, нити стећи какву корист из завештања (недостојан је):
1) онај ко је умишљајно усмртио оставио... покушао;
2) онај ко је принудом, претњом или прев... оставиоца да сачини или опозове завештање или неку његову одредбу, или га је у... чио;
3) онај ко је у намери спречавања оставочев... воље уништио или сакрио његово завештање, или га је фалсификовао;
4) онај ко се теже огрешио о законску обавезу из... оставиоца, или му је ускратио нужну помоћ.

Суд на недостојност пази по службеној дужности.

О недостојности за наслеђивање суд води рачуна по службеној дужности, али је терет чињеничне тврдње и доказа да ова недостојност постоји, на странци која то тврди.

Из образложења:

„Разлози ревизије о погрешној примени материјалног права нису основани. Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је ванбрачни син пок. А. М. Свог оца је упознао када је имао 10 година. До 1992. године имао је ретке контакте са оцем, а од те године никако. Брига о оцу са његове стране није изостала његовом кривицом. Није се теже огрешио о обавезе издржавања, нити му је ускратио нужну помоћ. Нису постојали ни други разлози који би указивали на недостојност за наслеђивање оца. Тужилац није умишљајно усмртио свога оца, нити је то покушао. Између њих је било само свађе. Није се теже огрешио о законске обавезе издржавања према њему. Преко ...оца је примао ...ије мајке, а пок. А. М. издржавање није ...требно. Не може се говорити ни о ускр... помоћи оставиоцу, јер то не произилази ...изведених доказа.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови правилно закључују да нема основа за примену члана 4. Закона о наслеђивању који регулише појам недостојности за наслеђивање. Према ставу 1. тач. 1) овог члана, не може се наследити на основу закона или завештања нити стећи какву корист из завештања (недостојан је), онај ко је умишљајно усмртио оставиоца, или је то покушао. Према тачки 4. овог члана, недостојан је онај ко се теже огрешио о законску обавезу издржавања, или ускратио нужну помоћ. Према ставу 2. овог члана, суд на недостојност пази по службеној дужности. У конкретном случају, истакнути разлози за недостојност тужиоца да наследи свог оца, сада пок. А. М., нису испуњени. У току поступка у прилог ових својих тврдњи тужила није пружила одговарајуће доказе. Зато је суд о постојању (непостојању) тих

ПОСТАВИТЕ ПИТАЊЕ НАШЕМ АУТОРУ, НАСТОЈАЋЕМО ДА ОДГОВОРИМО НА СВАКО ОД ЊИХ

Негативне референце у ...следње измене и допуне ...набавки

...15. године донеле су собом... о јавним набавкама из августа ... негативним референцама о ко... ...мо говорити у овом тексту

Милош Јовић
саветник у Управи за јавне набавке
budzeti@legeartis.rs

Кад су у питању јавне набавке, појам ...ференце има двоструки појавни ... У случају кад одређује додатне ... ...ће у поступку јавне набавке... ...ти од... пословног капацитета... ...а у реализац... ...та набавке, односно је у претходном ... испоручивао добра, извршавао услуге или ... дио радове који су предмет конкретне јавне набавке. Тада је реч о **пословним референцама**. Оне које би се условно речено могле назвати **позитивним референцама**. И док је у том случају реч о референцама које понуђача квалификују за добијање уговора о јавној набавци, негативне референце су оне које га могу дисквалификовати из „трке" за добијање уговора.

Институт **негативне референце** установљен је ради обезбеђивања поузданијег и солиднијег уговорног партнера наручиоца, а што је претпоставка целисходнијег и рационалнијег трошења јавних средстава. На тај начин, санкционишу се понуђачи који не извршавају своје обавезе у поступку јавне набавке или уговорне обавезе или их не извршавају на уговорен начин и под уговореним условима. С друге стране, будући да санкција никада није сама себи сврха, управо би свест о могућности да се нађе „на црној листи" код одређеног наручиоца, требало да понуђача додатно мотивише на озбиљнији, професионалнији и пословнији приступ извршавању сопстве...

...авним набавкама из 2008. године. Сходно ...да важећим прописима, наручиоци су имали ...ућност да одбију понуду уколико поседују ...каз који потврђује да понуђач није испуњавао ...које обавезе по раније закљученим уговорима ...авним набавкама који су се односили на исти предмет набавке, за период од претходних пет година за радове, односно три године за добра и услуге.

Закон о јавним набавкама из 2012. године („Сл. гласник РС", бр. 124/12) значајно је проширио обухват негативних референци, установивши их као обавезу за наручиоце, проширујући њихово дејство и на сам поступак јавне набавке (не само на уговоре), те установивши својеврсну „црну листу" понуђача – списак негативних референци.

...следње измене и допуне Закона о јавним ...ама из августа 2015. године („Сл. гласник ...15) донеле су собом **неколико измена ...реч о негативним референцама**:
- не... ...ференца као могућност, не и обавеза з...
- неве... ...угих, таксативно законом ненаведе... ...негативне референце за одређеност ...ој документацији;
- прецизир... ...одног периода који је обухваћен нега... ...ференцом;
- укидање списка... ...их референци.

Можда и **најзначајнија измена** јесте та да наручилац сада више није у обавези, већ има могућност да примени негативну референцу према понуђачу. Како су ове законске измене биле још један корак ближе директивама Европске уније из области јавних набавки, и у овом

(6) Трошкови продатих производа износе 1.250.000,00 динара.Укалкулисана разлика у цени је 25% на цену коштања, што износи 312.500,00 динара (1.250.000,00 × 25%). Обрачунати ПДВ по општој стопи износи 312.500,00 динара, од чега на цену коштања 240.000,00 250.000,00 (1.250.000,00 × 20%) и ПДВ на разлику у цени 62.500,00 (312.500,00 × 20%).

(7) Купцу су фактурисани спортски дресови са обрачунатим ПДВ-ом у износу од 1.875.000,00 дин.

(8) Купац је извршио плаћање фактуре у целости у износу од 1.875.000,00 динара.

(9) Треба извршити затварање свих конта класе 9 – Обрачун трошкова и учинака.

(10) Треба саставити Извештај о стању залиха производње на крају обрачунског периода.

(11) Треба прокњижити својење почетног стања залиха производње на коначно стање залиха производње на крају обрачунског периода на бази података из Извештаја о стању залиха производње на крају обрачунског периода.

Напо...ених производа од 1.250.000,00 динара израчунати су на бази цене ...а (682 комада × 1.832,... динара по комаду), док је продајна цена спортских дресова од ...000,00 динара по комаду изра...ата у износу од 2.500,00 динара (750 × 2.500,00).

Књижење:

Р. бр.	Конто			Износ	
	дугује	потражује		дугује	потражује
1	2	3		5	6
			...спортски дресови	200.000,00	
			...алиха материјала		200.000,00
1.	910		Сировине и мате...		
			...ријала – спортски дресови		
		9000	Рачун за преузи... спортски дресови	500.000,00	
			...спортски дресови	120.000,00	
За отварање почетног стања 1. 1. 2016. за з...					
1а	9500		Материјали за... ...е залиха недовршене		500.000,00
	9600		Готови про... ...мање залиха готових		120.000,00
		9001	Рачун за ... ...недовршене производње и готових производа 1. 1. 2016. године на ... ...тих залиха из финансијског књиговодства		
			...ровине и материјал – спортски дресови	1.000.000,00	
		9010	Рачун за преузимање набавке материјала и робе		1.000.000,00
...а примљен материјал у магацин у вези са производњом спортских дресова					
	За	9500			
			Материјал за израду – спортски дресови	680.000,00	
		9100	Сировине и материјал – спортски дресови		680.000,00
...улазне материјала у производњу у току године					

АУТОРСКИ ТЕКСТОВИ СА ОБИЉЕМ КОРИСНИХ ПРИМЕРА И СТРУЧНИХ ТУМАЧЕЊА

У овом броју...

ЈАВНЕ НАБАВКЕ И БУЏЕТИ

4 Одредбе којима се спречава корупција у јавним набавкама и брига о реализацији уговора о јавним набавкама

9 Инспекцијска контрола стицања и располагања средствима која јединице локалне самоуправе стичу из изворних и уступљених прихода

ГРАЂАНСКО ПРАВО

16 Одговорност путара за штету – преглед судске праксе

25 Дозвољеност прометовања нелегално изграђених објеката

ПРИВРЕДНО ПРАВО

30 Осврт на законску регулативу онлајн-маркетинга у Републици Србији

36 Електронска регистрација оснивања једночланог друштва са ограниченом одговорношћу

УНАКРСНИ ПОГЛЕД

38 Шта доноси Уредба о начину и условима за отпочињање обављања комуналних делатности?

51 Нови подзаконски акти којима се регулише боравак странаца и услови за принудно исељење

57 Преглед новина које доноси Закон о изменама и допунама Закона о високом образовању

КРИВИЧНО ПРАВО

62 Институт одлагања кривичног гоњења – опортунитет у пракси

66 Скидање и повреда службеног печата и знака из чл. 327. КЗ-а у судској пракси

РАДНО ПРАВО

73 Преглед новина у Закону о пензијском и инвалидском осигурању

РУБРИКЕ

79 Портал читалаца

88 Преглед прописа донетих између два броја

90 Календар важења правних аката

Одредбе којима се спречава корупција у јавним набавкама и брига о реализацији уговора о јавним набавкама

Коруптивне радње се, као потенцијална опасност у јавним набавкама, јављају у свим фазама поступка јавне набавке, од његовог планирања, преко образовања Комисије за јавну набавку, оглашавања и израде конкурсне документације, до отварања и оцене понуда, а нарочито у фази реализације уговора о јавној набавци.

Драгана Станковић Николић,
дипл. правник и сертификовани предавач за обуку службеника за јавне набавке

Закон о јавним набавкама („Сл. гласник РС”, бр. 124/12, 14/15 и 68/15) предвидео је и низ антикоруптивних одредби, које је потребно посебно сагледати и имати у виду приликом примене Закона о јавним набавкама.

Наиме, прва антикорупцијска мера у Закону о јавним набавкама може се уочити у члану 21. овог закона, у коме су наведене мере које су по свом називу сврстане у опште мере за спречавање корупције. Овим одредбама предвиђено је да је наручилац обавезан да предузме све потребне активности како не би дошло до корупције у планирању јавних набавки, у поступку јавне набавке или током извршења уговора о јавној набавци, али и како би се корупција правовремено открила, како би биле отклоњене или умањене штетне последице корупције и како би учесници у корупцији били кажњени у складу са Законом. Стога се члан 21. ослања на члан 20. овог закона, у коме је, као обавезна, прописана писана комуникација у поступку и на пословима јавних набавки, што је мера која такође има антикорупцијско дејство. Према члану 20. Закона о јавним набавкама, писана комуникација се одвија писаним путем, односно путем поште, електронске поште или факсом, као и објављивањем од стране наручиоца на Порталу јавних набавки.

Одредбама члана 21. овог закона прописано је да, ако према околностима конкретног случаја није целисходно остварити комуникацију на начин одређен чланом 20. став 1. овог закона, лице запослено на пословима јавних набавки, односно друга лица дужна су да сачине записник или на други начин евидентирају предузете радње. Тај други начин може да буде службена белешка о предузетим радњама, званично заведена код наручиоца, снабдевена потписима лица која су радњу предузела. Поред писане екстерне комуникације између лица запослених код наручиоца и других заинтересованих лица за поступак јавне набавке, прописана је и писана интерна комуникација. Тако је предвиђено да су руководилац и одговорно лице наручиоца у обавези да запосленима на пословима јавних набавки све налоге и упутства дају писаним путем, односно путем електронске поште, као и да је лице запослено на пословима јавних набавки дужно да одбије извршење налога овлашћеног лица ако су упутство и налог супротни прописима. Колико је законодавцу важна писана комуникација, огледа се и у

саставни део уговора. Најчешћа коруптивна деловања могу се видети у ситуацијама када су уговорене оквирне количине или међу уговореним предметима по позицијама имамо позицију „остало"; „неспецифицирани материјали, односно радови или услуге" или слично. Касније се, приликом реализације кроз те позиције, набављају предмети набавке који заправо нису прошли „тендерску утакмицу". У случају оквирних количина могу се срести реализације само неких позиција, и то у много већој или мањој количини од уговорене, док се друге позиције на основу којих је добављач заправо добио уговор уопште не набављају. Постоји и случај да се код одређених услуга поправки у поступку јавних набавки бодују само одређени сервиси, на основу чега се додељује уговор, при чему се резервни делови који се приликом тих сервиса уграђују уопште не бодују у поступку јавне набавке. Наручилац би морао да одреди лице које ће бити задужено за бригу о реализацији сваког конкретног уговора о јавној набавци. То лице би требало да се стара о изради налога, поруџбеница, записника, рекламација и свих других аката који су предвиђени уговором. Такође, свака примопредаја предмета набавке мора да буде озваничена потписивањем записника о квантитативној и квалитативној примопредаји. Да ли ће то бити један или више записника, мање је битно, али је битно да наручилац формира Комисију за пријем предмета набавке, која ће, заједно са представником добављача, потписати записник о пријему. Ови записници служе као доказ да је предмет набавке управо испоручен у уговореној и поручној количини и квалитету. Може се наићи и на разне испоруке у пракси које нису засноване на валидној документацији о пријему предмета набавке. У једном примеру услуга одржавања хигијене наручилац није водио рачуна о реализацији уговора на правилан начин, па није имао доказе о присутности лица која су одржавала хигијену у објекту и евиденцију о броју сати проведених на извршењу ове услуге, а плаћање по достављаним фактурама по овом уговору уредно је извршавано итд. У другом примеру, који не треба следити, наручилац је набавио промотивни материјал, али приликом реализације уговора није сачинио записник о примопредаји материјала од добављача нити има доказ о утрошку самог материјала, а извршио је плаћање по рачуну који се односио на укупну уговорену вредност. Још су изразитији примери набавке у негативној пракси наручиоца када реализује уговор о јавној набавци одређене опреме веома велике вредности, а потом ту опрему не стави у употребу, већ се налази у магацину на залихама. Овој опреми, наравно, од датума квантитативно-квалитативне примопредаје тече произвођачки гарантни рок иако није стављена у употребу. Такође, временом опрема губи на вредности јер технологија брзо напредује, имајући у виду да се произвођачи непрестано труде да побољшају перформансе нове опреме ради конкуренције. У овом случају постоји ненаменско трошење јавних средстава, при чему се види да је набављено нешто што се фактички не користи за потребе наручиоца, а уговор о јавној набавци је реализован и извршено је плаћање добављачу. Још драстичнији пример је плаћање по авансном рачуну када предмет набавке није испоручен од стране добављача, при чему је у таквој ситуацији авансној гаранцији најчешће истекао рок важности а да није тражено њено продужење. И у овом негативном примеру уочљиво је да је дошло до испуњења обавеза од стране наручиоца, а да добављач своју обавезу није испунио.

Стога је веома битно посебну пажњу посветити реализацији уговора о свакој конкретној јавној набавци. Да је ово важан сегмент процеса набавки, сведоче и разни примери другопласираних понуђача који често показују своју заинтересованост за то на који начин је уговор реализован. Нижепласирани понуђачи на ранг-листи некада изражавају сумњу у то да набавка по понуђеној цени може да се реализује у потребној количини и квалитету, па некада захтевају да присуствују самој примопредаји предмета набавке. Како реализација уговора није у домену Закона о јавним набавкама као процесног закона, већ се од закључења уговора примењују прописи о облигационим односима, то овај захтев нижепласираних понуђача да присуствују примопредаји предмета набавке није третиран Законом о јавним набавкама, него

је остављено на вољу наручиоцу да по поменутом захтеву поступи. Међутим, у овим ситуацијама када су одбијени, понуђачи често прибегавају пропису који регулише право на приступ информацијама од јавног значаја, тако да на тај начин долазе до тражених информација.

С тим у вези веома је важно и за наручиоце и за понуђаче да и у овом сегменту набавке приликом реализације уговора мора да се обезбеди пре свега законито и сврсисходно поступање, као и транспарентност, кад год је то могуће, ради отклањања сваке сумње у било какву неправилност.

Инспекцијска контрола стицања и располагања средствима која јединице локалне самоуправе стичу из изворних и уступљених прихода

У овом тексту биће приказано на који се начин врши инспекцијска контрола стицања и располагања средствима која јединице локалне самоуправе стичу из изворних и уступљених прихода.

Слободанка Келечевић,
дипл. правник, виши буџетски инспектор у Министарству финансија

Наиме, чланом 25. Закона о буџетском систему („Сл. гласник РС”, бр. 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13 – исправка, 108/13, 142/14, 68/15 – др. закон, 103/15, 99/16, 113/17) прописано је да за финансирање надлежности јединице локалне самоуправе буџету јединице локалне самоуправе припадају јавни приходи и примања, и то:

1) порези у делу утврђеном Законом:
(1) порез на доходак грађана,
(2) порез на имовину,
(3) порез на наслеђе и поклон,
(4) порез на пренос апсолутних права,
(5) други порез у складу са посебним законом;
2) таксе:
(1) локалне административне таксе,
(2) локалне комуналне таксе,
(3) боравишна такса;
3) накнаде у складу са Законом;
4) самодопринос;
5) донације и трансфери;
5а) финансијска помоћ Европске уније;
6) приходи настали употребом јавних средстава:
(1) приходи од камата,
(2) приходи од давања у закуп, односно на коришћење непокретности и покретних ствари у својини Републике Србије, које користи јединица локалне самоуправе, односно органи, организације и службе јединице локалне самоуправе и индиректни корисници њеног буџета,

средине на њеној територији, на који је претходну сагласност и измене дало надлежно Министарство, а донела га је Скупштина Општине, дефинисано је да су субјекти надлежни за његово спровођење јавна предузећа са којима је закључен уговор ради регулисања међусобних права и обавеза у вези са додељеним средствима Буџетског фонда.

Одлуком о буџету за текућу годину укупно планирана средства Буџетског фонда за заштиту животне средине распоређују се корисницима, односно јавним предузећима са којима је закључен уговор, преко којих ће се вршити реализација уговора из средстава додељених Буџетском фонду. Пренос ових средстава корисницима врши се на основу њихових захтева достављених Буџетском фонду.

Контролом преноса ових средстава корисницима обухваћена је рачуноводствена и друга документација (уговори, фактуре, оверене ситуације, изводи, решења о плаћању и трансфери средстава буџета, захтеви за плаћање и трансфер и друга приложена документација), односно докази за правдање трошкова које су доставила јавна предузећа надлежна за спровођење Програма коришћења средстава Буџетског фонда за финансирање програма и планова за финансирање заштите животне средине на територији јединице локалне самоуправе.

Међутим, контролом коришћења ових средстава уочене су неправилности приликом измиривања уговорних обавеза према јавном предузећу преко кога се реализују обавезе заштите животне средине у складу са законом.

Наиме, у поступку контроле достављене – приложене документације, на основу које је извршена исплата са рачуна, уочене су неправилности у виду тога да документација за правдање трошкова није потпуна и валидна, да није достављен рачуноводствени и други документ о врсти, количини и месту – локацији постављених добара која служе за унапређење и заштиту животне средине, није достављен записник о примопредаји добара или радова или достављени записник о примопредаји не прати податке из фактуре или оверених ситуација, да исти нису потписани ни оверени од уговарача, надзорног органа или именоване комисије о пријему робе или радова, да испостављене фактуре или ситуације о извршеним услугама, односно записник о примопредаји нису контролисани у погледу тога да ли је и када посао обављен, као и да ли је цена исказана на основу одобреног ценовника за предметну услугу, да ли је донет ценовник и др.

Преносом средстава на основу непотпуне документације, односно потребне документације која прати извршене услуге, као и доказа да ли су услуге извршене, односно да ли су сва средства наменски искоришћена, одговорно лице није поштовало одредбе члана 71. ставови 1. и 2. Закона о буџетском систему, чиме је почињен прекршај из члана 103. став 1. тачка 4) истог закона.

Подсетник на крају:

Одредбама члана 71. ставови 1. и 2. Закона о буџетском систему прописано је да је функционер, односно руководилац директног односно индиректног корисника буџетских средстава одговоран за преузимање обавеза, њихову верификацију, издавање налога за плаћање које треба извршити из средстава органа којим руководи и издавање налога за уплату средстава која припадају буџету, за закониту, наменску, економичну и ефикасну употребу буџетских апропријација.

Одредбама члана 103. став 1. тачка 4) Закона о буџетском систему прописано је да ће се новчаном казном од 10.000 до 2.000.000 динара казнити одговорно лице корисника буџетских средстава, одговорно лице корисника средстава организација за обавезно социјално осигурање или друго одговорно лице, ако не поштује одредбе чл. 49–61, чланова 71. и 72. став 1. овог закона у поступку извршења буџета.

Одредбама члана 104. Закона о буџетском систему прописано је да прекршајни поступак из чл. 103, 103а и 103б овог закона не може да се покрене ако протекне пет година од дана када је прекршај учињен. Прекршајни поступак из става 1. овог члана води се у складу са одредбама закона којим се уређују прекршаји.

Одговорност путара за штету – преглед судске праксе

Савремени живот у коме се масовни транспорт робе и путника одвија свакодневно утиче на појаву нових видова штете. Због тога је у пракси парничних судова приметан повећан број парница за накнаду штете настале коришћењем јавног пута.

Весна Филиповић,
судија Апелационог суда у Београду

Драгана Марчетић,
судија Првог основног суда у Београду

Треба посебно нагласити да, иако се и овде најчешће ради о саобраћајним незгодама, то није штета која за узрок има деликтно понашање других учесника у саобраћају, већ се ради о штети насталој у вези са одржавањем и управљањем јавним путевима.

Ови спорови намећу неколико основних питања:

- које лице је одговорно за штету, односно пасивно легитимисано;
- основ одговорности;
- врсте штетног догађаја из кога проистиче право на накнаду.

У наставку текста уследиће преглед праксе и ставова судова који се тичу одговорности предузећа задужених за управљање и одржавање јавних путева и кроз то ће бити пружени неки од могућих одговора на ова питања. Појам путара за потребе овог излагања подразумева сва правна лица којима је законом или уговором поверена дужност управљања и одржавања јавних путева.

КО ОДГОВАРА ЗА ШТЕТУ – ПИТАЊЕ ПАСИВНЕ ЛЕГИТИМАЦИЈЕ

У више парница које су пред судовима вођене за накнаду штете постоји сагласност у погледу тога ко је одговоран за штету претрпљену коришћењем јавног пута. Основно је правило да управљач пута, солидарно са лицем коме је поверио одржавање пута, одговара за ову врсту штете.

У том смислу интересантно је становиште, изнето у више другостепених одлука, да пасивна легитимација управљача ауто-пута и извршиоца радова, тј. њихова солидарна одговорност зависи од околности да ли је наручилац радова (управљач) непосредно пре штетног догађаја или раније наложио извођачу радова да на одређеној деоници отклони недостатке уочене на јавном путу.

Делатност управљања и одржавања јавних путева поверена је, чл. 8. Закона о јавним путевима, туженом ЈКП „Путеви Србије", које је, сагласно одредби чл. 15, 57. и 58. Закона, дужно да предузима све радове којима се обезбеђује несметан и безбедан саобраћај, што су радови у које спада и постављање заштитних жичаних ограда (чл. 56. ст. 1. тачка 1. Правилника о одржавању магистралних и регионалних путева).

Из праксе:

Према утврђеном чињеничном стању, дана 2. 3. 2001. године, око 20.30 часова, у Бубањ потоку, на ауто-путу Ниш–Београд, на 150 m од укључења са кружног пута дошло је до гажења пса на коловозу ауто-пута, а затим удара у леву металну заштитну ограду и слетања са коловоза у десну страну, у канал путничког возила марке „форд ескорт", којим је управљао власник возила Б категорије. Вештачењем судског вештака одговарајуће струке од 30. 7. 2008. године утврђено је да је критичном приликом оштећено возило тужиоца и да је за његову поправку потребан износ од 159.589,00 динара.

што није учинио. Сходно томе, тужени коме је поверена делатност управљања јавним путевима одговоран је за штету коју је претрпео тужилац, као корисник јавног пута, због пропуштања благовременог обављања послова организовања и контроле радова на редовном одржавању, односно због постојања оштећења и недостатака делова жичане ограде, услед којих је дошло до изненадне појаве коња на ауто-путу, а што је и непосредан узрок предметне саобраћајне незгоде. Одговорност туженог заснована је на Закону, па се **поверавањем послова на одржавању и заштити тих путева трећем лицу – извођачу радова не може ослободити одговорности за штету, а како закон у систему извора облигација има супрематију над уговором, па се његовим закључењем, и поред тога што је по том основу поверио извођење радова другом лицу, не може ослободити своје законске обавезе да управља јавним путевима, то је суд нашао да је неоснован приговор недостатка пасивне легитимације туженог**, већ да одговорност првотуженог неспорно постоји.

Наиме, у конкретном случају реч је о деликтној вануговорности одговорности првотуженог, а одредбе Уговора о извођењу радова редовног одржавања и заштите ауто-пута стварају облигационе односе само између уговарача и њима не може да се искључи право трећег лица да накнаду штете, у складу са наведеном законском одредбом, остварује према управљачу јавног пута, односно јавно предузеће не може да се ослободи одговорности за накнаду штете према оштећеном, већ само може да позове извођача радова да се умеша на његовој страни или да уместо њега преузме парницу, што извођач радова у овој парници није прихватио. **Сходно томе, а одлучујући о приговору недостатка пасивне легитимације туженог, суд је нашао да је овај приговор неоснован с обзиром на то да управљање подразумева обавезу туженог да надзире и контролише извршење радова, било да их он директно изводи било да ту делатност поверава другим лицима, а имајући у виду немогућност дерогирања законске обавезе туженог.**

(Пресуда Првог основног суда у Београду, П. бр. 4883/15 од 2. 4. 2017. године)

КАЛКУЛАТОР КАМАТА у оквиру електронског издања

ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ

Осим обрачуна затезне камате у динарима или у некој од страних валута (евро, долар, швајцарски франак), уз помоћ нашег калкулатора претплатници могу да врше и обрачун камате за неблаговремено плаћене јавне приходе и за неблаговремено плаћени царински дуг и казну у царинском поступку, затим обрачун камате по есконтној/референтној стопи Народне банке Србије и по референтној стопи Европске централне банке (ЕЦБ), као и обрачун камате по пресудама/одлукама Европског суда за људска права. Поред наведених, ту је и обрачун уз помоћ индекса потрошачких цена, а осим свих ових дефинисаних каматних стопа које ми ажурирамо, постоји и опција Моје каматне стопе, помоћу које сваки корисник може да дефинише каматне стопе како би прилагодио обрачун камата сопственим потребама.

Обрачуне камата претплатници могу да сачувају у оквиру базе, а могу и да врше промене на рачуну, односно да евидентирају нова задужења и отплате, уз могућност да бирају да ли ће се делимична отплата дуга прво одузимати од камате или од главнице.

Калкулатор врши обрачуне камата пропорционалном или конформном методом. Поред ових, постоји и јединствена мешовита метода (за затезну камату до 2. 3. 2001. примењује се конформна метода, а од 3. 3. 2001. пропорционална) која омогућава јединствен обрачун камате за период пре и после тог периода. Сходно томе, по истом принципу функционише и обрачун камате на неблаговремено плаћене јавне приходе, на неблаговремено плаћен царински дуг и неблаговремено плаћену казну у царинском поступку (до 31. 12. 2012. конформна, од 1. 1. 2013. пропорционална метода).

Збирни обрачун камата омогућава обрачун дуга по више различитих фактура (рачуна), по принципу: један поверилац, један дужник, више новчаних потраживања и износ укупног дуга по свим тим различитим основама.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs
или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Дозвољеност прометовања нелегално изграђених објеката

Могућности и специфичности промета бесправних објеката предмет су анализе у овом тексту.

Дејан Обренић,
дипломирани правник

Још током редовних студија студенти права небројено пута прочитају лекције о правној и пословној способности, једностраним и двостраним правним пословима, формалним и неформалним уговорима, преносу права својине и других стварних права, правним основима и начинима стицања неког права. Исто тако, сваки свршени студент права зна да је за пренос неког стварног права с једног на другог титулара у нашем правном систему потребно да кумулативно постоје правни основ (*iustus titulus*) и начин стицања у ужем смислу (*modus acquirendi*). Већина ових свршених студената права тако ће знати и да може да постоји више врста како правних основа тако и начина стицања, као и да *iustus titulus* може бити нпр. судска одлука, двострани или вишестрани правни посао или једнострана изјава воље, а *modus acquirendi* предаја покретних ствари (физичка, симболична, фиктивна, предаја ствари без преноса права својине) или упис права својине у катастру, када су у питању непокретности. Добар део правника дипломаца отисне се у воде нашег правног система са стеченим предзнањем о томе да је за стицање права својине на непокретностима потребно да на страни стицаоца кумулативно постоје и неки правни основ и упис (укњижба) права својине у катастру непокретности, као и да је *modus acquirendi* код непокретности раније представљао упис у земљишне књиге које су постојале у судовима, односно поседовање тапије у неким деловима земље. Међутим, број ових „новопечених" правника вероватно је једнак оном броју њих који, одмах по упознавању са стварношћу домаћег правног система, схвате да се претходно наведени термини правне науке у њему много ређе користе од термина које је створила неправна пракса. Та практична „правна" терминологија, попут термина „ванкњижног права својине на непокретностима", „легализације", „озакоњења" и др., јесте нешто што није у потпуности у складу са претходно описаним постулатима наше правне науке, што нажалост неминовно окупира правни систем и чија примена представља „правну науку" *sui generis*. На крају, од свих дипломираних правника са стеченим претходно описаним знањима убедљиво је најмањи број оних који та знања у потпуности могу да искористе приликом хватања у коштац са проблематиком промета непокретности тзв. „нелегалних" објеката, односно објеката који су изграђени супротно императивним прописима којима се уређује градња, а који постоје у толиком броју, а сада већ и са толиком традицијом нелегалне градње, да питање њиховог постојања и прометовања одавно више не представља питање начина уклањања тих објеката, већ питање њиховог увођења у легалне токове, односно прилагођавање права неправу.

Не улазећи у друштвенополитичку, социолошку, историјску и другу неправничку анализу постојања великог броја нелегалних објеката и њиховог засебног егзистирања у нашем правном систему насупрот осталим елементима тог система, у наставку ће уследити покушај пружања кратког приказа законских норми и правила у вези са (не)могућношћу преноса права својине на таквим објектима.

Као што је у претходном делу текста споменуто, градња објеката мимо законских процедура, па самим тим и њихово прометовање, није настало преко ноћи, већ је постало својеврсна традиција у претходних пар деценија. Уједно, ни прописи којима се

на посебном делу објекта уписује се лице које приложи уговор о откупу стана у друштвеној односно државној својини, сачињен у складу са законом. (3) Ако се применом одредаба ст. 1. и 2. овог члана не може уписати ималац права својине на посебном делу објекта, лице у поседу посебног дела објекта уписује се као држалац ако има исправу која води стицању својине на посебном делу објекта.

У вези са наведеним јесте и примена одредаба члана 5. Закона о поступку уписа у катастар непокретности и водова („Сл. гласник РС", број 41 од 31. маја 2018), којима се прописује следеће: *Подаци о објекту и посебним деловима објекта за који је издата употребна дозвола у обједињеној процедури, сходно закону којим се уређује планирање и изградња, уписују се на основу употребне дозволе и елабората геодетских радова. Подаци о објекту који није обухваћен ставом 5. овог члана уписују се на основу елабората геодетских радова и уверења надлежног органа издатог на основу техничке документације на основу које је издата грађевинска, односно употребна дозвола, а ако надлежни орган није у могућности да изда такво уверење, на основу налаза и мишљења сталног судског вештака грађевинске струке. Ако за објекат није издата дозвола, подаци о објекту уписују се на основу елабората геодетских радова. Подаци о посебним деловима објекта за које није издата употребна дозвола у обједињеној процедури, сходно закону којим се уређује планирање и изградња, уписују се на следећи начин: 1) ако се ради о непокретности за коју је издата употребна дозвола или само грађевинска дозвола, подаци о посебном делу уписују се на основу те дозволе, ако садржи такве податке, а ако не садржи, на основу уверења надлежног органа издатог на основу техничке документације на основу које је издата грађевинска, односно употребна дозвола, а ако надлежни орган није у могућности да изда такво уверење, подаци о посебном делу уписују се на основу налаза и мишљења сталног судског вештака грађевинске струке на околност података о посебном делу објекта насталом сагласно грађевинској, односно употребној дозволи; 2) ако се ради о непокретности изграђеној пре ступања на снагу Основне уредбе о грађењу („Сл. лист ФНРЈ", бр. 46/48), Закона о условима за изградњу стамбених зграда на селу („Сл. гласник НРС", бр. 7/61), односно Закона о изградњи инвестиционих објеката („Сл. гласник СРС", бр. 25/73), у зависности од врсте објекта, подаци о посебном делу таквог објекта уписују се на основу уверења надлежног органа или налаза и мишљења сталног судског вештака грађевинске струке; 3) ако се ради о непокретности за коју није издата дозвола, а која није изграђена пре ступања на снагу прописа о изградњи из тачке 2) овог става, подаци о посебном делу објекта уписују се на основу елабората геодетских радова. Када за објекат није издата грађевинска или употребна дозвола, када је објекат изграђен прекорачењем овлашћења из грађевинске дозволе или је објекат привременог карактера, истовремено се уписује и одговарајућа забележба.*

У наведеним законским нормама видљиве су бројне варијације својинскоправних специфичности које могу да постоје на непокретностима, као и документације којом може да се доказује постајање одређених права на њима. За разлику од утопистичке једноставности система стицања права својине на непокретностима само на основу ваљаног правног основа и начина стицања у ужем смислу са почетка овог текста, очигледно је да позитивне законске норме познају знатно шири спектар варијација књижног и ванкњижног права својине на непокретностима, а када се томе додају и безбројне варијације својинскоправних односа на непокретностима које су изграђене непрописно, јасно је да није лако доћи до одговора о дозвољености или недозвољености промета неког нелегалног објекта.

О значају овог правног и друштвеног питања свакодневно се расправља како у научној тако и у широј јавности, али је сигурно једино то да се градњи и прометовању нелегалних објеката, нажалост, још не назире крај. С друге стране, у прилог настојањима законодавца да стане на пут овој врсти неправа говори и константно трагање за адекватним законом чија би примена довела до регулисања ове области, па је с тим повезан и најновији Предлог закона о изменама и допунама Закона о озакоњењу објеката, који се у време писања овог текста налази у легислативној процедури.

Осврт на законску регулативу онлајн-маркетинга у Републици Србији

У овом тексту дати су одговори на питања који су то законски услови које привредни субјект треба да испуни како би своју делатност оглашавао на интернету и какву заштиту у том смислу уживају потрошачи, као и на друга битна питања везана за онлајн-оглашавање.

Петар Мијатовић,
адвокат

Услед дигитализације велики број привредних субјеката своје пословање покушава да унапреди онлајн-маркетингом, промовисањем својих роба и услуга путем интернета неодређеном броју правних и физичких лица.

Међутим, оно што је мање познато великом броју корисника онлајн-маркетинга у Републици Србији јесте то да је ова врста маркетинга и законски регулисана, тако да су предвиђени стриктни услови под којима привредни субјекти могу да оглашавају своју делатност путем интернета, као и услови у вези са закључивањем уговора на даљину – када привредни субјекти наведене уговоре закључују са физичким лицима као резултат онлајн-маркетинга.

Овим текстом биће обухваћени најбитнији законски услови које сваки привредни субјекат мора да испуњава како би своју делатност оглашавао на законити начин у дигиталном простору, с једне стране, као и правни механизми који су предвиђени као заштита физичким лицима којима се таква врста оглашавања пласира, с друге стране.

У том смислу уследиће обрада неколико питања која су од круцијалне важности за привредне субјекте који се оглашавају или имају намеру да се оглашавају путем интернета:

- Ко сме да се оглашава путем интернета?
- Која ограничења оглашивачи морају да поштују приликом интернет оглашавања?
- Којих стандарда интернет оглашивачи морају да се придржавају ради заштите потрошача?
- Које су специфичности у вези са закључивањем уговора на даљину?

Пре свега, треба истаћи да су најбитнији услови за законито интернет оглашавање предвиђени у Закону о оглашавању („Сл. гласник РС”, бр. 6/2016 – у даљем тексту: **Закон о оглашавању**) и Закону о заштити потрошача („Сл. гласник РС”, бр. 62/2014, 6/2016 – др. закон и 44/2018 – др. закон – у даљем тексту: **Закон о заштити потрошача**).

Дефиниција онлајн-маркетинга, односно интернет оглашавања дата је у **члану 45. Закона о оглашавању**, као *оглашавање на интернет презентацији, друштвеној мрежи, апликацији, односно путем другог вида интернет комуникације, када из садржаја огласне поруке несумњиво произлази да је усмерена на примаоце огласне поруке из Републике Србије и да се роба или услуга која се оглашава може купити, односно испоручити на територији Републике Србије.*

Такође, горенаведеним чланом предвиђено је да се презентација на сопственој интернет страници не сматра интернет оглашавањем у смислу овог закона.

електронским путем. У случају да трговац омогући потрошачу да електронски попуни и пошаље образац за одустанак, дужан је да га о пријему обрасца без одлагања обавести, у писаној форми или на другом трајном носачу записа.

Са аспекта трговца као корисника онлајн-маркетинга, горенаведено практично значи да, у случају да закључи уговор на даљину са потрошачем и том приликом испуни све обавезе прописане Законом о заштити потрошача, попут благовременог достављања уговора, обрасца за одустанак од уговора и писаног обавештења са потпуним информацијама, исти неће производити дејство уколико потрошач у наведеном законском року изјави да одустаје од уговора.

У случају да потрошач искористи своје право на одустанак од уговора, исти је дужан да врати примљену робу (када је у питању уговор о продаји робе) без одлагања, а најкасније у року од 14 дана од дана када је послао образац за одустанак, а с друге стране трговац је дужан да изврши повраћај свих уплата које је примио од стране потрошача у року од 14 дана од дана пријема обрасца за одустанак од уговора. Закон о заштити потрошача у неким случајевима предвиђа обавезу потрошача да у одређеној сразмери изврше уплату трговцу на име продаје робе/пружања услуга, чак и када је исти искористио своје право на одустанак од уговора.

С друге стране, право на одустанак од уговора не може увек да се оствари. Закон о заштити потрошача предвиђа изузетке од овог правила, односно ситуације у којима је ово право искључено, и то у случају:

- пружања услуга након што је услуга у потпуности извршена, ако је пружање услуга почело након изричите претходне сагласности потрошача и уз његову потврду да зна да губи право на одустанак од уговора када трговац у потпуности изврши уговор;
- испоруке робе или пружања услуга чија цена зависи од промена на финансијском тржишту на које трговац не може да утиче и које могу настати у току рока за одустанак;
- испоруке робе произведене према посебним захтевима потрошача или јасно персонализоване;
- испоруке робе која је подложна погоршању квалитета или има кратак рок трајања;
- испоруке запечаћене робе која не може да се врати због заштите здравља или хигијенских разлога и која је отпечаћена након испоруке;
- испоруке робе која се, након испоруке, због своје природе неодвојиво меша са другом робом;
- испоруке алкохолних пића чија је цена договорена у време закључивања уговора о продаји и чија се испорука може извршити тек након 30 дана од дана закључења уговора, а чија стварна цена зависи од промена цена на тржишту на које трговац не може да утиче;
- уговора којима потрошач изричито захтева посету од стране трговца у циљу спровођења хитних поправки или одржавања, а уколико приликом ове посете трговац пружи и друге услуге осим оних које је потрошач конкретно захтевао или достави другу робу осим делова за замену који су неопходни за одржавање или извршење поправке, право на одустанак од уговора односи се на ове допунске услуге или робу;
- испоруке запечаћених аудио и видео записа или рачунарског софтвера, који су отпечаћени након испоруке;
- испоруке новина, периодичних издања или часописа, осим претплатничких уговора за испоруку ових издања;
- уговора закључених на јавној аукцији;
- пружања смештаја који није у стамбене сврхе, транспорта робе, услуга изнајмљивања аутомобила, услуга припреме и достављања хране или услуга повезаних са слободним активностима, уколико уговор предвиђа конкретни рок или период извршења;
- испоруке дигиталног садржаја који није испоручен на трајном носачу записа, ако је извршење започело после претходне изричите сагласности потрошача и његове потврде да зна да на тај начин губи право на одустанак од уговора.

Електронска регистрација оснивања једночланог друштва са ограниченом одговорношћу

После увођења електронске регистрације предузетника почетком године, Агенција за привредне регистре (АПР) увела је нову услугу за привредна друштва – електронско оснивање једночланог друштва са ограниченом одговорношћу (ДОО).

Редакција Инг-Про

У Закону о привредним друштвима („Сл. гласник РС”, бр. 36/2011, 99/2011, 83/2014 – други закон, 5/2015 и 44/2018) последњом изменом је члан 11, који регулише оснивачки акт и статут, усклађен са прописима који уређују електронски потпис и електронски документ, у циљу увођења електронског поступка регистрације.

Ова процедура у потпуности се спроводи интернетом, а осим што искључује долазак пред шалтер или слање докумената поштом, eРегистрација је и јефтинија од регистрације подношењем документације „у папиру”. Наиме, грађани ову нову електронску услугу треба да плате искључиво платном картицом, а накнада је за 1.400 динара нижа од оне која се плаћа за „папирну” регистрацију.

КРЕИРАЊЕ КОРИСНИЧКОГ НАЛОГА И ПОДНОШЕЊЕ ПРИЈАВЕ

Будући привредник прво треба да приступи Систему за централизовано пријављивање корисника Агенције за привредне регистре, где треба да **креира свој кориснички налог** или да унесе своју електронску пошту и лозинку уколико је већ регистрован као корисник система.

За eРегистрацију оснивања једночланих ДОО потребно је да подносилац пријаве поседује следеће:

1. Квалификовани електронски сертификат (електронски потпис) издат од сертификационог тела у Републици Србији.

Е-пријава мора да буде потписана квалификованим електронским потписом, којим се такође потписују и сва документа која се прилажу уз пријаву. Сва приложена документа морају бити креирана у форми е-документа потписаног е-потписом члана друштва или у облику дигитализованог акта чија је истоветност оригиналу потврђена квалификованим е-печатом или квалификованим е-потписом јавног бележника, у складу са прописима који уређују електронски потпис и електронски документ.

2. Инсталиран читач електронских картица.

Неопходан услов је инсталиран **„драјвер” за читач смарт-картица или USB token,** као и NexU-APR апликација за електронско потписивање.

3. Visa, MasterCard или Dina платне картице за плаћање накнада.

Плаћање накнаде могуће је извршити Visa, MasterCard или Dina платном картицом.

Е-пријава за оснивање подноси се тек када се попуне сва обавезна поља у апликацији. Поља апликације која морају да буду попуњена у складу са Правилником о садржини Регистра привредних субјеката и документацији потребној за регистрацију („Сл. гласник РС”, бр. 42/2016) посебно су означена.

Шта доноси Уредба о начину и условима за отпочињање обављања комуналних делатности?

Предмет наредне анализе су разлози за доношење Уредбе и циљеви који се остварују њеном применом, као и преглед минималних кадровских и техничких капацитета за отпочињање обављања појединих комуналних делатности („Сл. гласник РС”, бр. 13/2018 и 66/2018).

Јасмина Вранић, дипл. правник, координатор за прописе и нормативне послове ЈКП „Паркинг сервис” Београд

Уредбом о начину и условима за отпочињање обављања комуналних делатности („Сл. гласник РС”, бр. 13/18 од 14. 2. 2018. године), која је ступила на снагу 22. 2. 2018. године, уређују се садржина, начин и услови за отпочињање обављања комуналних делатности, а посебно се уређују стручна оспособљеност кадрова и технички капацитет које морају да испуне вршиоци комуналних делатности за обављање одређене комуналне делатности, ако то није уређено другим прописима.

Одредбом члана 2. прописано је да се одредбе ове уредбе примењују на следеће комуналне делатности: градски и приградски превоз путника у делу који обухвата јавни линијски превоз путничким бродом, скелом и чамцем за привредне сврхе; управљање гробљима и сахрањивање; погребна делатност; обезбеђивање јавног осветљења; димничарске услуге и делатност зоохигијене.

Уредбом о изменама и допунама Уредбе о начину и условима за отпочињање обављања комуналних делатности („Сл. гласник РС”, бр. 66/2018 од 29. 8. 2018. године, а ступила је на снагу 6. 9. 2018. године) проширена је примена Уредбе и на следеће комуналне делатности: управљање јавним паркиралиштима, обезбеђивање јавног осветљења, димничарске услуге и делатност зоохигијене.

Преостало је да се у наредном периоду изврше измене и допуне ове уредбе којима ће се уредити и услови за отпочињање обављања комуналних делатности: управљање комуналним отпадом, управљање пијацама, одржавање улица и путева, одржавање чистоће на површинама јавне намене и одржавање јавних зелених површина.

Ова уредба се не примењује на комуналне делатности које су уређене другим прописима, као што су: водоснабдевање; пречишћавање и одвођење атмосферских и отпадних вода; производња, дистрибуција и снабдевање топлотном енергијом; градски и приградски превоз путника у делу који обухвата јавни линијски превоз аутобусом, тролејбусом, трамвајем, метроом и жичаром.

РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ УРЕДБЕ

Правна форма у којој послују вршиоци комуналних делатности прописана је одредбом члана 3. Закона о јавним предузећима („Сл. гласник РС”, број 15/16), којом је, између осталог, прецизирано да делатност од општег интереса може да обавља и друштво с ограниченом одговорношћу и акционарско друштво (у даљем тексту: друштво капитала)

порекла; двоје запослених са средњим образовањем у трогодишњем или четворогодишњем трајању, стечено средње образовање у трогодишњем или четворогодишњем трајању, обуку у складу са законом којим се уређује добробит животиња и додатне обуке за поступање са споредним производима животињског порекла; четворо запослених са основним образовањем, основно образовање и обуку у складу са законом којим се уређује добробит животиња и додатне обуке за поступање са споредним производима животињског порекла.

Технички минимум: Подносилац захтева за проверу испуњености услова за отпочињање обављања комуналне делатности зоохигијене на територији јединице локалне самоуправе, уз захтев доставља и: 1) доказ о власништву прихватилишта за напуштене животиње које се налази на тој територији јединице локалне самоуправе или на територији суседних јединица локалних самоуправа за заједничке потребе или 2) уговор о збрињавању ухваћених, напуштених и изгубљених животиња са прихватилиштем за напуштене животиње које се налази на тој територији јединице локалне самоуправе или на територији суседних јединица локалних самоуправа за заједничке потребе.

Збрињавање ухваћених, напуштених и изгубљених животиња спроводи се према програму контроле и смањења популације напуштених паса и мачака надлежног органа јединице локалне самоуправе. Прихватилиште за напуштене животиње мора да буде одговарајућег капацитета, у складу са програмом, и да испуњава услове у погледу простора, просторија и опреме, у складу са посебним прописом којим се уређују услови које морају да испуњавају прихватилишта и пансиони за животиње, као и да је уписано у регистар објеката у складу са законом којим се уређује ветеринарство.

Подносилац захтева за проверу испуњености услова за отпочињање обављања комуналне делатности зоохигијене, уз захтев доставља и доказ о власништву, односно уговор о закупу или лизингу за најмање једно: 1) возило за транспорт животиња, у складу са посебним прописом којим се уређују услови које морају да испуњавају прихватилишта и пансиони за животиње; 2) возило за транспорт споредних производа животињског порекла.

Подносилац захтева за проверу испуњености услова за отпочињање обављања комуналне делатности зоохигијене, поред услова прописаних овом уредбом, мора да испуњава и услове у складу са прописима којима се уређује заштита становништва од заразних болести и прописима којима се уређује добробит животиња.

Подносилац захтева за проверу испуњености услова за отпочињање обављања комуналне делатности зоохигијене за послове нешкодљивог уклањања и транспорта лешева животиња са јавних површина и објеката за узгој, држање, дресуру, излагање, одржавање такмичења или промет животиња до објеката за сакупљање, прераду или уништавање споредних производа животињског порекла на начин који не представља ризик по друге животиње, људе или животну средину, мора да испуњава услове прописане законом којим се уређује ветеринарство и услове прописане посебним прописом.

ЗАКЉУЧАК

У завршној одредби члана 23. Уредбе прописано је да иста ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије". Битно је напоменути да се након доношења Уредбе сходно примењују завршне одредбе Закона о изменама и допунама Закона о комуналним делатностима („Сл. гласник РС", бр. 104/2016), и то одредба чл. 21. став 2, којом је прописано да су јединице локалне самоуправе дужне да ускладе своја општа акта у року од шест месеци од дана ступања на снагу подзаконских аката из става 1. овог члана, у конкретном случају у року од 6 месеци од дана ступања на снагу Уредбе, као и одредба чл. 22, којом је прописано да су вршиоци комуналних делатности који у време ступања на снагу Уредбе обављају комуналну делатност дужни да у року од три месеца од дана ступања на снагу подзаконског акта из члана 4. овог закона ускладе своје пословање са тим подзаконским актом.

Нови подзаконски акти којима се регулише боравак странаца и услови за принудно исељење

Нови Закон о странцима почео је да се примењује 3. октобра 2018. године, а истог дана почела је и примена два новодонета правилника којима се регулише боравак странаца у Србији, као и правилник који ближе уређује принудно удаљење странца.

Редакција Инг-Про

УСЛОВИ ЗА ОДОБРЕЊЕ ПРИВРЕМЕНОГ БОРАВКА СТРАНЦА У СРБИЈИ

Правилником о ближим условима за одобрење привременог боравка, изгледу захтева за одобрење привременог боравка, изгледу и начину уношења налепнице привременог боравка у страну путну исправу (у даљем тексту: Правилник; „Сл. гласник РС", бр. 72/2018 од 28. 9. 2018. године) прописују се ближи услови за одобрење привременог боравка странаца који у Србији бораве по различитим разлозима.

У наставку следе најчешћи разлози за привремени боравак странаца, са потребном документацијом за одобравање тог боравка.

1. Ако странац поднесе захтев за одобрење привременог боравка **по основу запошљавања**, као доказ о оправданости захтева за одобрење привременог боравка прилаже се:

- извод о регистрацији правног лица или предузетника у Републици Србији;
- уговор о раду, уговор о делу или други уговор којим се доказује радно ангажовање странца у Републици Србији;
- извештај организације надлежне за послове запошљавања о испуњености услова за запослење, када се радни однос заснива први пут.

У случају подношења захтева за продужење привременог боравка по овом основу, поред наведених доказа, странац прибавља и решење организације надлежне за послове запошљавања којим се одобрава рад или радну дозволу у складу са прописима који уређују област запошљавања странаца.

2. Ако странац који је уписан у решење о регистрацији правног лица или предузетника поднесе захтев за одобрење привременог боравка по основу запошљавања, као доказ о оправданости захтева за одобрење привременог боравка прилаже се извод о регистрацији правног лица или предузетника у Републици Србији.

У случају подношења захтева за продужење привременог боравка, поред наведених доказа, прибавља се и решење организације надлежне за послове запошљавања којим се одобрава рад или радна дозвола у складу са прописима који уређују област запошљавања странаца.

3. Ако захтев за одобрење привременог боравка по основу запошљавања **поднесе странац који се по основу уговора о пословно-техничкој сарадњи са страним правним лицем упућује на рад у Републику Србију**, као доказ о оправданости захтева за одобрење привременог боравка прилаже се:

- извод о регистрацији правног лица у Републици Србији;

решења о отказу боравка странца, које доносе организационе јединице Министарства унутрашњих послова, дирекције полиције – ван седишта, које обављају послове у вези са кретањем и боравком странаца (у даљем тексту: надлежни орган), а сам поступак принудног удаљења странца спроводе полицијски службеници надлежног органа или полицијски службеници прихватилишта за странце, у складу са својим овлашћењима.

Приликом извршења принудног удаљења странац мора да поседује важећу путну исправу или другу исправу прописану за прелазак државне границе, осим ако другачије није прописано међународним уговором. Ако странац не поседује важећу путну или другу исправу за прелазак државне границе, полицијски службеници прихватилишта за странце у дипломатско-конзуларном представништву државе чији је странац држављанин прибављају путни лист за повратак странца у земљу порекла. Међутим, ако путни лист не може да се прибави на овај начин, страницу који се принудно удаљава може да се изда путни лист за странца у циљу извршења принудног удаљења, ако полицијски службеници надлежног органа или прихватилишта за странце добију сагласност земље порекла странца који се принудно удаљава да ће бити примљен у земљу порекла са овом исправом.

Удаљење странца преко граничног прелаза

Странац се принудно удаљава до међународног граничног прелаза Републике Србије одређеног за прелазак државне границе у друмском или ваздушном саобраћају, с тим што полицијски службеници прихватилишта за странце, пре извршења принудног удаљења странца преко међународног граничног прелаза за ваздушни саобраћај, за странца који се принудно удаљава обезбеђују авионску карту ка земљи порекла и друге документе потребне за спровођење принудног удаљења. Приликом спровођења овог поступка полицијски службеници прихватилишта за странце најмање два сата пре полетања ваздухоплова доводе странца на међународни гранични прелаз за ваздушни саобраћај у циљу спровођења мера које се односе на регистрацију, сигурносну проверу пре лета и укрцавање у ваздухоплов.

Ако се странац принудно удаљава до међународног граничног прелаза Републике Србије одређеног за прелазак државне границе у ваздушном саобраћају, а из безбедносних разлога неопходно је присуство полицијских службеника у ваздухоплову, принудно удаљење спроводе полицијски службеници који су прошли специјалну обуку за извршење принудног удаљења. Број полицијских службеника који спроводи ово принудно удаљење одређује се у сваком појединачном случају након анализе потенцијалних ризика, а оптималан број треба да буде најмање једнак броју лица чије се принудно удаљење спроводи. Полицијски службеници који спроводе ово принудно удаљење нису наоружани.

Окончање принудног удаљења

Сматра се да је принудно удаљење извршено када странац напусти територију Републике Србије преко међународног граничног прелаза Републике Србије одређеног за прелазак државне границе у друмском или ваздушном саобраћају, односно када напусти ваздухоплов и ступи на тло земље порекла, односно земље у коју се удаљава.

Преглед новина које доноси Закон о изменама и допунама Закона о високом образовању

Закон о изменама и допунама Закона о високом образовању, који је објављен у „Службеном гласнику РС" бр. 73/2018 од 29. 9. 2018. године, ступио је на снагу 30. 9. 2018. године.

Редакција Инг-Про

Овим изменама у Закон су унете следеће битне новине:

1. У Закону је иновиран члан 9, који регулише право на високо образовање, тако што је у ставу 1. досадашња одредба према којој „право на високо образовање имају сва лица са претходно стеченим средњим образовањем у четворогодишњем трајању," замењена формулацијом да „**право на високо образовање имају сва лица са положеном општом, стручном или уметничком матуром**".

Ова измена је начињена како би се Закон ускладио са Изменама Закона о средњем образовању и васпитању („Сл. гласник РС", број 101/2017) и Законом о Националном оквиру квалификација Републике Србије („Сл. гласник РС", број 27/2018 – у даљем тексту: Закон о НОКС-у), чиме се омогућава вертикална проходност кроз нивое Националног оквира квалификација. Наиме, Изменама Закона о средњем образовању и васпитању, чланом 63а прописан је Програм за стицање компетенција, којим је дата могућност лицу да, после завршеног трогодишњег средњег стручног образовања по дуалном моделу и након најмање две године после завршеног средњег образовања, оно има право на полагање стручне матуре или опште матуре уколико је савладало Програм за стицање компетенција потребних према програму матуре.

Такође, чланом 40. став 3. Закона о НОКС-у прописано је да се у средњој школи која има статус јавно признатог организатора активности образовања одраслих, кроз поступак признавања претходног учења може стећи и квалификација нивоа 4 НОКС-а уколико кандидат заврши Програм за стицање компетенција, у складу са чланом 63а Закона о средњем образовању и васпитању.

2. Изменама у члану 12. став 1. тачка 16. Закона овлашћење Националног савета за високо образовање (у даљем тексту: НСВО) да пропише основе кодекса о академском интегритету проширено је тако да ће се **овим кодексом убудуће регулисати и сукоб интереса приликом избора у звање наставника, односно сарадника и заснивања радног односа**.

Према томе, Национални савет за високо образовање, заједно са кодексом о академском интегритету, прописаће и одредбе о спречавању сукоба интереса приликом запошљавања у високошколским установама, чија ће примена бити обавезна за све високошколске установе.

3. Према иновираном тексту става 4. члана 34, ради стручног оспособљавања лица са стеченим ~~високим~~ **средњим образовањем** за укључивање у радни процес изводи се кратки програм студија, који има јасно дефинисану структуру, сврху и исходе учења и за који се издаје сертификат о завршеном кратком програму студија и стеченим компетенцијама.

4. У члану 41. Закона, који регулише преношење ЕСПБ бодова, **додат је став 3**, којим се утврђује да за студенте који учествују у програмима међународне мобилности може да се врши пренос ЕСПБ бодова између

13. Према важећем ставу 1. члана 144. Закона, конституисање органа управљања, стручних органа и студентског парламента, као и избор органа пословођења високошколске установе у складу са Законом, извршиће се по истеку мандата тих органа, конституисаних односно изабраних по прописима који су важили до ступања на снагу Закона.

Према новом ставу 4. у овом члану, изузетно, органи високошколских установа изабрани по прописима који су важили до дана ступања на снагу Измена Закона, којима мандат истиче након 1. јуна 2019. године, покренуће процедуру за избор тих органа најкасније у року од 60 дана од дана ступања на снагу Измена Закона.

Овом новом одредбом прописан је рок у ком високошколске установе на којима су органи изабрани по Закону о високом образовању из 2005. године, а мандат им истиче после 1. јуна 2019. године, покрећу процедуру за избор нових органа високошколских установа по Закону, што је нарочито важно код високих школа струковних студија код којих је у односу на стари закон промењена структура органа управљања.

14. Променама у члану 148. Закона продужен је рок за завршетак студија студентима уписаним на студије према прописима који су важили до 10. септембра 2005. године, и то:

- студентима основних студија и виших школа до краја школске 2018/2019. године,
- студентима интегрисаних студија из медицинских наука до краја школске 2019/2020. године,
- студентима магистарских и студентима који су пријавили докторску дисертацију, односно уписали докторске студије до краја школске 2018/2019. године.

15. У члану 149. Закона додат је став 3, којим се прописује да су високошколске установе које су, у складу са чланом 128. став 1. старог Закона о високом образовању („Сл. гласник РС”, бр. 76/05, 100/07 – аутентично тумачење, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15 – аутентично тумачење, 68/15, 87/16 и 88/17), издавале дипломе о стеченом научном називу доктора наука, при чему су у време одбране докторске дисертације и издавања дипломе имале решење о испуњености услова за почетак рада и обављање делатности, а нису имале сагласност на наставни план магистарских студија према прописима који су важили до ступања на снагу тог закона, издавале дипломе о стеченом научном називу доктора наука у складу са Законом.

Наиме, у току 2017. године Комисија за акредитацију и проверу квалитета, изабрана према претходном закону, у поступку акредитације оспорила је дипломе више наставника високошколских установа, за које је у више претходних акредитационих циклуса издавала уверење о акредитацији. Министарство је након провере свих високошколских установа, и државних и приватних, установило да један део и приватних и државних високошколских установа није имао сагласност за магистарске студије за које се сматра да су основ да би се на факултету могла бранити докторска дисертација.

Како би се заштитили савесни студенти приватних и државних факултета, који су уписивали и завршавали исте акредитоване студијске програме на високошколским установама којима је КАПК при последњој реакредитацији оспорио докторате наставника, потребно је било да се Законом пропише које се дипломе докторских студија, стечене одбраном докторске дисертације након доношења старог закона о високом образовању, сматрају валидним.

16. Прелазним и завршним одредбама Измена Закона предвиђено је следеће:

1) Подзаконски акти за спровођење Измена Закона донеће се у року од три месеца од дана ступања на снагу Измена Закона.

2) Високошколске установе усагласиће своје опште акте, у складу са Изменама Закона, у року од два месеца од дана ступања на снагу Измена Закона.

3) Академије струковних студија и високе школе објавиће конкурс за избор менаџера три месеца пре почетка школске 2019/2020. године.

4) Министарство ће објавити конкурс за избор лектора српског језика у иностранству у року од три месеца од дана када министар донесе подзаконски акт о избору и програму рада лектора српског језика у страним високошколским установама.

Институт одлагања кривичног гоњења – опортунитет у пракси

Институт одлагања кривичног гоњења предвиђен је у члану 283. Закона о кривичном поступку, а омогућава тужиоцу да у одређеним околностима и под одређеним условима процени да ли је кривично гоњење одређеног учиниоца целисходно и да учиниоца обавеже да изврши неку од Законом предвиђених обавеза, уз замену за својеврсну аболицију од кривичне одговорности.

Никола Пантелић,
заменик јавног тужиоца у Трећем основном јавном тужилаштву у Београду

Саво Малешић,
приправник у Трећем основном јавном тужилаштву у Београду

Већ готово две деценије Основна јавна тужилаштва у Србији велики део својих предмета махом окончавају применом института одлагања кривичног гоњења, који је добар, како тужиоци воле да напомену, за све три стране: за окривљеног – јер се поступањем по наредби тужилаштва против њега одбацује кривична пријава, за оштећеног – јер се брзо окончава кривични поступак, па оштећени евентуално може да покрене парнични поступак, за државу – јер је брзо и ефикасно решила предмет. Постоје, наравно, и приговори овом институт. Највећи и најозбиљнији приговор је да се предмети ломе „преко колена", по принципу „узми или остави", односно да се ни не улази у меритум ствари макар у тој прелиминарној фази, коју у великим и добро систематизованим тужилаштвима најчешће обављају почетници – тужилачки приправници, који на почетку каријере често нису ни кадри да објективно процене да ли је потребно применити тај институт или можда одмах одбацити кривичну пријаву, односно наставити са кривичним поступком у смислу процесуирања окривљеног.

Према подацима које је Министарство правде Републике Србије објавило на свом сајту, по основу института одлагања кривичног гоњења прикупљено је више од 10 милиона евра у периоду 2011–2015. године. Ови подаци указују на то да је одлагање кривичног гоњења, осим кривичноправног значаја у борби против такозваног „богателног" криминалитета, добило и један нов аспект општег друштвеног значаја, посматрајући кроз призму адресата који користе наведени новац и циљева који се тим новцем остварују. Стога ће у наставку текста бити анализирана примена овог института у пракси, уз покушај да се свеобухватно сагледају сви аспекти практичне примене, при чему ће бити навођени конкретни примери кривичних дела на која се примењује овај институт.

ПОЈАМ И ЕВОЛУЦИЈА ИНСТИТУТА ОДЛАГАЊА КРИВИЧНОГ ГОЊЕЊА

Институт одлагања кривичног гоњења је кривичноправни институт који омогућава поступајућем тужиоцу да, супротно начелу легалитета кривичног гоњења, дакле супротно нормираној обавези да предузме кривично гоњење увек када постоје основи сумње да је одређено лице учинило кривично дело, у одређеним околностима и при испуњеним условима који су Законом предвиђени процени да ли је кривично гоњење одређеног учиниоца целисходно, као и да поступи у складу са својом проценом и учиниоца обавеже да изврши неку од Законом предвиђених обавеза, уз замену за својеврсну аболицију од кривичне одговорности. Иако је у наш правни

спровођења јавног конкурса, на захтев физичког лица, ради лечења детета у иностранству, ако средства за лечење нису обезбеђена у Републичком фонду за здравствено осигурање. Зарад спровођења наведеног конкурса Министарство правде донело је Правилник о додели средстава прикупљених по основу одлагања кривичног гоњења („Сл. гласник РС”, бр. 13/2016 и 21/2017), којим је уређено да се јавни конкурс за доделу средстава расписује једном годишње, осим у случају да након расподеле преостану средства, када би могао да се распише поново. Пријаве се подносе у року од 20 дана од дана објаве конкурса у службеном гласилу Републике Србије и неопходно је да пријављени пројекти не остварују добит и да могу да се реализују у буџетској години у којој је конкурс расписан, тако да комисија приликом одлучивања о додели средстава примењује следеће критеријуме: допринос остваривању јавног интереса, број и категорије лица која ће имати корист од оствареног пројекта и квалитет предложеног пројекта. Након што одобри доделу средстава, са лицима и установама закључује се уговор којим се регулишу права и обавезе.

Скидање и повреда службеног печата и знака из чл. 327. КЗ-а у судској пракси

У овом тексту изложена су законодавна решења, спорне ситуације и судска пракса која се односи на кривично дело наведено у наслову.

Драган У. Калаба,
заменик вишег јавног тужиоца у Чачку

У оквиру главе XXIX Кривичног законика („Сл. гласник РС”, бр. 85/05, 88/05, 107/05, 72/09, 111/09, 121/12, 104/13, 108/14 и 94/16) под називом „Кривична дела против државних органа” налази се и кривично дело скидање и повреда службеног печата и знака, предвиђено у чл. 327. КЗ-а.

Ради се, с једне стране, о важном и значајном кривичном делу, а с друге стране, оно је мало заступљено у судској процедури.

Историјски гледано, на шта је нужно указати, наведено кривично дело било је нормирано у чл. 222. КЗ-а РС, при чему је важило до ступања на снагу Кривичног законика 1. јануара 2006, али у глави XX, под називом „Кривична дела против јавног реда и правног саобраћаја”.

Правилан је став законодавца да наведено кривично дело више није у групи кривичних дела против јавног реда и правног саобраћаја, већ у групи кривичних дела против државних органа.

Разлог је јасан: службене печате и знаке постављају службена лица одређених државних органа.

Наведено кривично дело, онако како је нормирано, има свој основни облик (чл. 327. ст. 1. КЗ-а) и норму о покушају кривичног дела (чл. 327. ст. 2. КЗ-а).

Основни облик, предвиђен у чл. 327. ст. 1. КЗ-а, гласи: „Ко скине или повреди службени печат или знак који је овлашћено службено лице ставило ради осигурања предмета или просторија или ко без скидања или повреде печата или знака уђе у такву просторију или

са кривичним делом скидање службеног печата и знака из чл. 327. ст. 1. КЗ-а.

(Пресуда Окружног суда у Суботици, Кж 184/09 од 15. априла 2009)

Случај 6.

Пресудом првостепеног суда окривљени је оглашен кривим због кривичног дела скидање или повреда службеног печата или знака из чл. 222. ст. 1. КЗ-а РС, а ослобођен је оптужбе, применом чл. 355. т. 1. ЗКП-а, да је извршио кривично дело самовлашће из чл. 225. ст. 1. КЗ-а РС.

Пресудом другостепеног суда жалба је одбијена као неоснована, па се пресуда првостепеног суда потврђује.

Пресудом трећестепеног суда усвојен је захтев за заштиту законитости Републичког јавног тужиоца, па се утврђује да је доношењем правоснажних пресуда и првостепеног и другостепеног суда повређен Закон у корист окривљеног.

Кривично дело самовлашће из чл. 225. ст. 1. КЗ-а РС врши се самовласним прибављањем свог постојећег или претпостављеног права, при чему прибављање права не значи стицање права, већ прибављање права може да постоји само уз претпоставку да је учинилац већ субјекат тог права, стварни или претпостављени, а за постојање наведеног дела битан је субјективни елемент – свест извршиоца да је већ стекао неко право, али не може да га врши, па се предузетом радњом и омогућава вршење тог права.

У конкретном случају окривљени је од момента добијања прикључка на електричну енергију стекао право коришћења електр. енергије, коју је и трошио преко бројила, чега је био свестан, односно код окривљеног је постојала свест да је већ стекао право да користи електр. енергију, али да то право не може да врши јер је од стране радника оштећеног искључен са градске електромреже због дуга за електр. енергију, па неовлашћеним прикључењем свог бројила на градску мрежу омогућава себи вршење тог права – коришћење електр. енергије.

Умишљај окривљеног посматра се као његова свест да је већ стекао неко право да користи електр. енергију, али да само то право не може да врши јер су радници оштећеног довод електр. енергије искључили на електричном бројилу, услед чега окривљени то право не може да врши, тако да предузетим радњама себи омогућава вршење тог права – прикључењем своје електричне инсталације на градску електромрежу ради коришћења електричне енергије. Његовим умишљајем обухваћени су сви елементи кривичног дела из чл. 225. ст. 1 КЗ-а РС, па у конкретном случају постоји повреда Кривичног закона у корист окривљеног.

(Пресуда Врховног суда Србије, Кзз 42/05 од 2. новембра 2005)

ИНГ-ПРО САВЕТОВАЊА

ИНГ-ПРО организује скупове, саветовања, семинаре и обуке с правном и финансијском тематиком, представљајући прописе који су не само актуелни већ су и у најширој примени у оквиру законодавства Републике Србије. Овакав вид организације постао је неизбежан начин упознавања с бројним недоумицама и проблемима у пракси, али и пут ка њиховом бржем и успешнијем превазилажењу како би се омогућила сврсисходна и адекватна примена прописа.

Предавачи су врсни и посвећени стручњаци који настоје да подстакну учеснике на промишљање најделотворнијег начина за превазилажење немалих проблема и повећање ефикасности из области које су тема саветовања.

Саветовања се одржавају у пријатном амбијенту, у технички потпуно опремљеним салама, са паузама за кафу и ручак.

На нашим интернет странама *www.propisi.net, www.legeartis.rs* и *www.poslovnisavetnik.net* увек се можете информисати о актуелним саветовањима и, уколико сте заинтересовани, попунити електронску пријаву.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs
или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Преглед новина у Закону о пензијском и инвалидском осигурању

Закон о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању објављен је у „Службеном гласнику РС" бр. 73/2018 од 29. 9. 2018. године, ступио је на снагу 30. 9 2018. године, а један број чланова почиње да се примењује 1. 1. 2019. године, што ће у тексту посебно бити назначено.

Редакција Инг-Про

У Закону о пензијском и инвалидском осигурању („Сл. гласник РС", бр. 34/2003, 64/2004 – УС, 84/2004 – др. закон, 85/2005, 101/2005 – др. закон, 63/2006 – УС, 5/2009, 107/2009, 101/2010, 93/2012, 62/2013, 108/2013, 75/2014 и 142/2014 – у даљем тексту: Закон) извршене су следеће битније измене и допуне:

ПРЕЦИЗИРАЊЕ ЗНАЧЕЊА РЕЧИ „РАД" ОСНИВАЧА ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА

Према члану 12. став 1. тачка 2) Закона, осигураници самосталних делатности јесу и лица која су оснивачи, односно чланови привредних друштава, у складу са Законом, **који у њима раде**, без обзира на то да ли су у радном односу у привредном друштву чији су оснивач односно члан. Према иновираном ставу 2. у овом члану, радом оснивача, односно чланова друштва **сматра се и представљање и заступање привредних друштава од стране њихових оснивача односно чланова на основу уписа у регистар надлежне организације.**

Промена у овом ставу састоји се у **брисању** одређења да се радом сматра „и обављање пословодствених овлашћења и послова управљања у складу са законом којим се уређује положај привредних друштава". На наведени начин ова норма усаглашава се са одредбама Закона о привредним друштвима („Сл. гласник РС", бр. 36/11, 99/11, 83/14 – др. закон и 5/15).

УВОДЕ СЕ РЕСТРИКЦИЈЕ ПРИЛИКОМ УКЉУЧИВАЊА У ОБАВЕЗНО ОСИГУРАЊЕ

У Закону је иновиран члан 15. који регулише укључивање у обавезно осигурање. Према основном решењу из става 1, лица која нису обавезно осигурана у смислу Закона могу да се укључе у обавезно осигурање и обезбеде права из овог осигурања. Иновирањем става 3. и новим ставом 4. у поменутом члану прецизиране су следеће рестриктивне одредбе у вези са овим добровољним осигурањем (новине су болдиране):

1) Својство осигураника по основу укључивања у обавезно осигурање престаје оног дана за који се лице у захтеву определи **или ако допринос не плати у року од шест месеци од дана доспелости.**

2) Својство осигураника, када се допринос не плати шест месеци од дана доспелости, престаје најраније са последњим даном за који је допринос плаћен.

Сагласно члану 40. Измена Закона, наведене новине у ст. 3. и 4. члана 15. Закона примењују се и на осигуранике којима је утврђено право на продужено осигурање и затечене

усклађивање чини прва припадајућа пензија, у складу са Законом, усклађена према важећим прописима.

Доспеле а неисплаћене пензије, закључно са пензијама за септембар 2018. године, исплатиће се у складу са одредбама Закона о привременом уређивању начина исплате пензија.

Као што се види, с обзиром на постигнуте финансијске ефекте престаје да важи Закон о привременом уређивању начина исплате пензија. С тим у вези, основ за исплату пензије за месец октобар 2018. године и њено даље усклађивање чини пензија исплаћена, односно припадајућа за месец октобар 2014. године, усклађена према важећим прописима. Што се тиче корисника пензије који нису били у исплати за месец октобар 2014. године, већ после тог месеца, основ за исплату пензије за месец октобар 2018. године и њено даље усклађивање чини прва припадајућа пензија, у складу са Законом, усклађена према важећим прописима.

ОСТАЛЕ НОВИНЕ У ЗАКОНУ

1) Према измењеном члану 80б Закона, до достизања финансијске одрживости система пензијског и инвалидског осигурања пензије ће се усклађивати на начин утврђен прописима којима се уређује буџет и буџетски систем.

2) Према иновираном члану 123. Закона, кориснику који благовремено не достави уверење о животу, овлашћење, потврду о школовању или обавештење о промени података који не могу да се прибаве/провере по службеној дужности, а од утицаја су на право, односно обим коришћења тог права, обуставља се исплата доспелих месечних износа пензија, односно новчаних накнада. Доспели месечни износи пензија, односно новчаних накнада, који нису могли бити исплаћени због наведених околности, накнадно ће се исплатити највише за 12 месеци уназад, рачунајући од дана када, по престанку деловања тих околности, корисник поднесе захтев за исплату.

3) Према новом члану 130а Закона, кориснику права из пензијског и инвалидског осигурања Фонд издаје пензионерску картицу. Услови и начин издавања и коришћења, као и изглед и садржај пензионерске картице, утврђују се општим актом Фонда.

4) Према члану 49. Измена Закона, Фонд је дужан да у року од десет година од дана ступања на снагу Измена Закона спроведе поступак у циљу прикупљања недостајућих података и провере унетих података о периодима осигурања, стажу осигурања, зарадама и основицама осигурања, неопходних за ефикасно остваривање права из пензијског и инвалидског осигурања. Уколико осигураник уз захтев не приложи нове податке, Фонд ће одлучивати о правима из пензијског и инвалидског осигурања на основу формиране базе података.

5) Помоћу више чланова Измена Закона врши се усклађивање Закона, у одредбама које се тичу дела матичне евиденције, са Законом о Централном регистру обавезног социјалног осигурања („Сл. гласник РС”, бр. 30/10, 44/14 – др. закон и 116/14), као и дефинисање основа за преузимање података од других органа, што у пракси већ и функционише. Наиме, на овај начин значајно се смањују обавезе послодаваца у погледу попуњавања и достављања Фонду различитих пријава, што ће значити нпр. **укидање обрасца М4**, као и других образаца – укида се укупно 16 образаца. У складу са одредбом члана 51. Измена Закона, прописани обрасци који престају да се примењују 1. јануара 2019. године, и даље ће се примењивати за период осигурања навршен закључно са 31. децембром 2018. године.

6) Новим ст. 2. и 3. у члану 56. Закона прописано је да ће се донети посебан акт о критеријумима, начину и поступку за утврђивање радних места на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем у Војсци, Министарству унутрашњих послова, Министарству спољних послова, Безбедносно-информативној агенцији, Пореској полицији и Управи за извршење кривичних санкција. За припрему овог акта министар надлежан за послове пензијског и инвалидског осигурања образоваће стручну комисију, а поменути акт мора да се донесе у року од 18 месеци од дана ступања на снагу Измена Закона.

Имате питање? Имамо одговор!

У овој рубрици дајемо одговоре на нека од питања која сте упутили нашем часопису. Подсећамо да право на постављање питања и добијање одговора имају искључиво претплатници на наш часопис.

РАДНО ПРАВО

Престанак радног односа

П: *Ако запослени не жели да потпише решење отказа уговора о раду, да ли постоји могућност одјаве?*

О: У складу са чланом 185. Закона о раду, решење о отказу доставља се запосленом лично у просторијама послодавца или на адреси пребивалишта или боравишта запосленог. Пријем решења констатује се на доставници односно повратници, уз потпис запосленог. Кад се поступи на такав начин, онда је обављена радња личног достављања. Ако није могуће поступити на такав начин, постоји посебан начин достављања – сачињава се писмена белешка о неуспелом достављању, у којој ће бити назначено на који је начин остварен покушај личног достављања и разлози због којих није могуће лично достављање. После тога, решење о отказу уговора о раду објављује се на огласној табли и по истеку осам дана од дана објављивања решење се сматра достављеним. Важан је датум када је истакнуто решење, као и када је скинуто са огласне табле, па зато та два датума морају бити констатована службеном белешком на самом решењу. Радни однос престаје кад се на овај начин изврши достављање, осим ако је на решењу назначен други датум или ако је законом одређен други датум престанка радног односа.

П: *Да ли се запосленој која је била на одсуству ради неге детета и престаје са радом, уз исплату накнаде за сразмерни неискоришћени одмор за 2018. мора исплатити и сразмерни регрес?*

О: Скрећемо пажњу на мишљење министарства финансија бр. 011-00-1142/2016-04 од 18. 5. 2017. године (мишљење се налази у бази Прописи.нет), по којем новчана накнада због неискоришћеног годишњег одмора из члана 76. Закона о раду има карактер зараде.

У том смислу накнада штете за неискоришћени годишњи одмор израчунава се на бази два елемента:

- броја дана неискоришћеног годишњег одмора и
- просечне зараде запосленог у претходних 12 месеци.

Дакле, увек када се израчунава ова накнада штете, треба прерачунати просечну зараду дотичног запосленог за претходних 12 месеци, било по дану било по часу. Значи, ако запосленом престаје радни однос, треба узети у обрачун сва његова примања с карактером зараде и поделити их са ефективним часовима рада (часовима на раду) за исти период.

У основ за утврђивање новчане накнаде за неискоришћени годишњи одмор узимају се сва примања која чине зараду, која су у претходних 12 месеци, пре месеца у коме је запосленом престао радни однос, исплаћена запосленом, а то су:

1) исплаћена зарада по часу за ефективне часове рада у претходних 12 месеци;

2) део зараде по основу радног учинка (стимулације и др.);

3) увећања зарада исплаћених у претходна три месеца по основу рада на дан празника, ноћног рада, прековременог рада, минулог

Како није неопходно формирање огранка, привредна друштва и даље могу да формирају пословне јединице, и то одлуком законског заступника која се не региструје, за све оне потребе, односно просторе за које није овим или неким другим законом прописана обавеза успостављања огранка (нпр. Закон о туризму за угоститељске објекте).

Права чланова, односно оснивача привредних субјеката који су брисани из Регистра привредних субјеката као неактивни према измењеном Закону о привредним друштвима

П: *Привредно друштво је брисано из Регистра привредних субјеката као неактивно на основу члана 68. став 2. Закона о регистрацији привредних субјеката. Код РГЗ-а – СКН непокретност је и даље уписана као својина тог привредног субјекта. Ко је фактички власник предметне непокретности, односно да ли раније власник и законски заступник брисаног привредног друштва сада основано може да поднесе захтев катастру да се упише као власник?*

О: Члан 154. Закона о изменама и допунама Закона о привредним друштвима („Сл. гласник РС”, бр. 44/2018) предвиђа:

Чланови, односно оснивачи привредних субјеката који су брисани из Регистра привредних субјеката као неактивни у складу са чланом 68. став 2. Закона о регистрацији привредних субјеката („Сл. гласник РС”, бр. 55/04, 61/05 и 111/09 – др. закон), даном почетка примене овог закона постају сувласници над имовином тих привредних субјеката у идеалним деловима који одговарају њиховим власничким уделима у основном капиталу тих привредних субјеката.

Лица из става 1. овог члана могу уговором да уреде начин расподеле имовине из става 1. овог члана, између себе и на другачији начин.

Постојећи терети на имовини из става 1. овог члана остају на снази.

Лица из става 1. овог члана одговарају за обавезе брисаних субјеката из става 1. овог члана до висине вредности имовине која је, у складу са овим чланом, односно уговором из става 2. овог члана, прешла у њихово власништво.

Дакле, лица наведена у овом члану могу уговором између себе да уреде начин расподеле имовине и на другачији начин. Ако је реч о непокретностима, онда тај уговор мора бити солемнизован код надлежног јавног бележника. У осталим случајевима довољна је писана форма и овера потписа.

Оснивачи/чланови друштва у конкретном случају обраћају се Служби за катастар непокретности захтевом да се упишу као сувласници на непокретностима на којима је, као власник, уписано привредно друштво које је брисано из Регистра применом члана 68. став 2. наведеног закона. Служби за катастар непокретности потребно је поднети доказ о томе да су одређена лица били чланови друштва у моменту брисања друштва из Регистра (извод из АПР-а), као и да, ако има више лица, а желе да одступе од принципа пропорционалности (сразмерности величини удела), поднесу и солемнизован споразум о величини удела, односно дела сусвојине који би свако од њих требало да стекне. Ако је реч о једином члану друштва, за њега је довољан извод из регистра АПР-а са стањем на дан брисања привредног друштва из Регистра.

Преглед прописа...

ИЗДВАЈАМО ЗНАЧАЈНЕ ПРОПИСЕ КОЈИ СУ ДОНЕТИ ИЗМЕЂУ ДВА БРОЈА...

ДРЖАВНА УПРАВА

- Правилник о измени Правилника о начину обављања појединачних полицијских послова („Сл. гласник РС”, бр. 72/2018 од 28. 9. 2018)
- Одлука о изменама и допунама Одлуке о накнадама за послове регистрације и друге услуге које пружа Агенција за привредне регистре („Сл. гласник РС”, бр. 75/2018 од 9. 10. 2018)
- Одлука о измени Одлуке о максималном броју запослених на неодређено време у систему државних органа, систему јавних служби, систему Аутономне покрајине Војводине и систему локалне самоуправе за 2017. годину („Сл. гласник РС”, бр. 78/2018 од 19. 10. 2018)
- Правилник о обрасцу и садржају службене легитимације стручних радника центра за социјални рад („Сл. гласник РС”, бр. 78/2018 од 19. 10. 2018)

СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ И СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

- Закон о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Сл. гласник РС”, бр. 73/2018 од 29. 9. 2018)
- Уредба о изменама и допунама Уредбе о решавању стамбених потреба ратних војних инвалида и породица палих бораца („Сл. гласник РС”, бр. 76/2018 од 12. 10. 2018)
- Уредба о условима, висини, обухвату корисника пензија и динамици исплате новчаног износа као увећања уз пензију („Сл. гласник РС”, бр. 78/2018 од 19. 10. 2018)

ОБРАЗОВАЊЕ

- Правилник о општинском савету родитеља („Сл. гласник РС”, бр. 72/2018 од 28. 9. 2018)
- Закон о изменама и допунама Закона о високом образовању („Сл. гласник РС”, бр. 73/2018 од 29. 9. 2018)
- Закон о професијама од посебног интереса за Републику Србију и условима за њихово обављање („Сл. гласник РС”, бр. 73/2018 од 29. 9. 2018)
- Решење о стављању ван снаге Решења о обустави од извршења дела Ближих критеријума за закључивање уговора о раду наставника након 65. године живота („Сл. гласник РС”, бр. 73/2018 од 29. 9. 2018)
- Правилник о ближим упутствима за утврђивање права на индивидуални образовни план, његову примену и вредновање („Сл. гласник РС”, бр. 74/2018 од 5. 10. 2018)

ЗДРАВСТВО

- Правилник о изменама и допунама Правилника о садржају захтева и документације, као и начину добијања дозволе за стављање лека у промет („Сл. гласник РС”, бр. 72/2018 од 28. 9. 2018)
- Правилник о обрасцу и садржини лекарског рецепта, начину издавања и прописивања лекова („Сл. гласник РС”, бр. 74/2018 од 5. 10. 2018)
- Правилник о изменама Правилника о уговарању здравствене заштите из обавезног здравственог осигурања са даваоцима здравствених услуга за 2018. годину („Сл. гласник РС”, бр. 74/2018 од 5. 10. 2018)

ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

- Правилник о одређивању научних и стручних организација за обављање стручних послова, као и о начину прибављања и достављања стручног мишљења („Сл. гласник РС”, бр. 73/2018 од 29. 9. 2018)
- Закон о изменама и допунама Закона о заштити животне средине („Сл. гласник РС”, бр. 76/2018 од 12. 10. 2018)

ПРАВОСУЂЕ

- Пословник о изменама и допунама Пословника о уређењу и раду Врховног касационог суда („Сл. гласник РС”, бр. 74/2018 од 5. 10. 2018)
- Правилник о регистру правних схватања („Сл. гласник РС”, бр. 74/2018 од 5. 10. 2018)
- Судски пословник о изменама и допунама Судског пословника („Сл. гласник РС”, бр. 78/2018 од 19. 10. 2018)

БУЏЕТ И ЈАВНИ ДУГ

- Уредба о допунама Уредбе о општим условима за емисију и продају државних хартија од вредности на примарном тржишту („Сл. гласник РС”, бр. 78/2018 од 19. 10. 2018)
- Усклађени динарски износ накнада из јединствене тарифе по којој се наплаћују накнаде за услуге које врши Управа за трезор („Сл. гласник РС”, бр. 78/2018 од 19. 10. 2018)

Преглед прописа...

САОБРАЋАЈ

- Уредба о престанку важења Уредбе о безбедносној заштити трговачких бродова и лука отворених за међународни саобраћај у државној заједници Србија и Црна Гора („Сл. гласник РС”, бр. 72/2018 од 28. 9. 2018)
- Правилник о техничким правилима за статутарну сертификацију поморских бродова („Сл. гласник РС”, бр. 72/2018 од 28. 9. 2018)
- Правилник о техничким правилима за статутарну сертификацију бродова унутрашње пловидбе („Сл. гласник РС”, бр. 76/2018 од 12. 10. 2018)

ВОДОПРИВРЕДА

- Правилник о измени Правилника о утврђивању Плана вађења речних наноса за период од августа 2017. до августа 2019. године („Сл. гласник РС”, бр. 73/2018 од 29. 9. 2018)

ПОЉОПРИВРЕДА

- Правилник о подстицајима за инвестиције у прераду и маркетинг пољопривредних и прехрамбених производа и производа рибарства за набавку опреме у сектору млека, меса, вина, пива и јаких алкохолних пића („Сл. гласник РС”, бр. 78/2018 од 19. 10. 2018)
- Правилник о изменама и допунама Правилника о ИПАРД подстицајима за инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава („Сл. гласник РС”, бр. 78/2018 од 19. 10. 2018)

ВЕТЕРИНА

- Правилник о карантину за увезене животиње („Сл. гласник РС”, бр. 74/2018 од 5. 10. 2018)

ДИГИТАЛИЗАЦИЈА

- Правилник о ближим условима за дигитализацију културног наслеђа („Сл. гласник РС”, бр. 76/2018 од 12. 10. 2018)

ЕЛЕКТРОНСКЕ КОМУНИКАЦИЈЕ

- Одлука о одређивању релевантних тржишта подложних претходној регулацији („Сл. гласник РС”, бр. 78/2018 од 19. 10. 2018)

Календар важења правних аката

Прописи који одложено престају да важе или чија одложена примена почиње у наредном периоду

- **Правилник о измени Правилника о регистрацији моторних и прикључних возила** („Сл. гласник РС”, бр. 63/2018 од 17. 8. 2018. године)

– ступа на снагу 15. 11. 2018. године.

- **Закон о медицинским средствима** („Сл. гласник РС”, бр. 105/2017 од 23. 11. 2017. године), ступио је на снагу 1. 12. 2017, а

– примењује се од 1. 12. 2018 године, осим члана 94. став 5. који се примењује од 1. 12. 2017. године. Одредбе члана 1. став 9, члана 2. тачка 98), члана 15. став 6, члана 50. став 2, члана 69. став 8, члана 80. став 2. тачка 6) и члана 85. став 2. тачка 8) примењују се од дана приступања Републике Србије Европској унији. Даном приступања Републике Србије Европској унији престају да важе одредбе члана 82. став 1. тачка 11).

- **Правилник о основним захтевима за медицинска средства** („Сл. гласник РС”, бр. 65/2018 од 24. 8. 2018. године), ступио на снагу 1. 9. 2018. године

– примењује се од 1. 12. 2018. године.

- **Правилник о промету на мало медицинских средстава у специјализованим продавницама** („Сл. гласник РС”, бр. 65/2018 од 24. 8. 2018. године), ступио на снагу 1. 9. 2018. године

– примењује се од 1. 12. 2018. године.

SUDSKO-
-ADVOKATSKI
ROKOVNIK

SAVETOVANJA

LEGE ARTIS
PROPISI U
PRAKSI

3
DECENIJE
S NAMA NEMA LUTANJA

JAVNE
NABAVKE

POSLOVNI
SAVETNIK

STRUČNI
KOMENTARI

PROPISI.NET
ELEKTRONSKO PRAVNO IZDANJE

ING-PRO

Јавне набавке и буџети

Грађанско право

Кривично право

Управно право

Привредно право

Радно право

Унакрсни поглед